

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 15-11-29836 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 15-11-29821 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

לפני כב' השופטת גילה כנפי-שטייניץ, סגנית נשיא

בעניין:

ניצן יעקובי

ע"י ב"כ עוה"ד יוחי גבע

המבקש

נ ג ד

012 סמייל טלקום בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד דרור סברנסקי ואח'

המשיבה

ובעניין:

טלי בדרוב

ע"י ב"כ עוה"ד יוחי גבע

המבקשת

נ ג ד

חברת פרטנר תקשורת בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד דרור סברנסקי ואח'

המשיבה

החלטה

1. לפניי שתי בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שעניינן בטענה כי המשיבות מחייבות את לקוחותיהן לרכוש מכשיר "Smart Box", המהווה ציוד קצה, כתנאי למתן שירותי טלפון קווי (נייח), זאת בניגוד לתנאי הרישיון שניתן להן ע"י משרד התקשורת האוסר על התניית מתן השירותים ברכישת "ציוד קצה" מבעל הרישיון או מי מטעמו.
2. בקשות האישור הוגשו נגד שתי חברות קשורות ונוסחן זהה. לפיכך, התקיים הדיון בעניינן במאוחד וכך תינתן גם החלטה זו.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

מכשיר ה-Smart Box – הערה מקדימה

3. מכשיר ה-Smart Box הוא מכשיר המורכב, למעשה, משלושה מכשירים שונים המצויים בקופסה אחת: מתאם שיחות, מודם ונתב (ראוטר). עובדה זו מוסכמת על הצדדים.
4. המבקשים, בבקשותיהם, טוענים כי המשיבות התנו את מתן שירותיהן ברכישתו של מכשיר ה-Smart Box, לגביו נטען שהוא "ציוד קצה" ואשר כונה בבקשת האישור "המתאם" (ר' הגדרת ה-Smart Box כ"מתאם" בס' 13 לבקשות האישור). מנגד, בחרו המשיבות, בתשובותיהן לבקשת האישור, לרכז טענותיהן ברכיב אחד בלבד מתוך שלושת רכיבי המכשיר, הוא מתאם השיחות, וטענו שאין מדובר ב"ציוד קצה" (ר', למשל, ס' 3-4 לתשובות לבקשת האישור שם צמצמו המשיבות את "עניינה של הבקשה" לטענה ש"המשיבה מחייבת את לקוחותיה לרכוש מתאם שיחות כתנאי לשימוש בשירותי הטלפוניה הנייחת שלה" וכן ס' 21 לתשובה). הדבר תוקן בסיכומיהן, בהם התייחסו המשיבות למכשיר ה-Smart Box על כל רכיביו. מכל מקום, החלטה זו מתייחסת למכשיר ה-Smart Box על כל שלושת רכיביו.

תמצית הבקשה לאישור

5. ניצן יעקובי [להלן: "המבקש"], טוען בבקשתו לאישור כי ביום 25.8.2015, כאשר פנה ל-012 סמייל טלקום בע"מ [להלן: "סמייל טלקום"], בבקשה להתקשר עמה בהסכם לקבלת שירותי טלפון קווי, נאמר לו על ידי נציגת השירות כי כתנאי לקבלת השירות יהיה עליו לרכוש ממנה את מכשיר ה-Smart Box בעלות חודשית של 12 ₪ למשך 36 חודשים (ובסה"כ 432 ₪), מעבר לדמי המנוי החודשיים. זאת, על אף שהוא הבהיר לנציגת השירות כי ברשותו מכשיר דומה מתוצרת אחרת.
6. טלי בדרוב [להלן: "המבקשת"], מתארת בבקשתה לאישור נסיבות דומות וטוענת כי ביום 9.12.2014, כאשר פנתה לחברת פרטנר תקשורת בע"מ [להלן: "פרטנר"], במטרה להתקשר עמה בהסכם לקבלת שירותי טלפון קווי נאמר לה על ידי נציג השירות כי כתנאי

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

לקבלת השירות יהא עליה לרכוש את מכשיר ה-Smart Box בעלות חודשית של 16 ₪ למשך 36 חודשים (ובסה"כ 576 ₪), מעבר לדמי המנוי החודשיים. זאת, על אף שהיא הבהירה לנציג השירות כי ברשותה מכשיר דומה מתוצרת אחרת.

7. המבקשים טוענים כי עלותו של מכשיר דומה, שלא מתוצרת המשיבה, נמוכה יותר. כך, למשל, נטען שמחירו של מכשיר דומה של חברת סיסקו הוא 245 ₪. כן נטען שחברות תקשורת אחרות מספקות מכשיר דומה בהשאלה וללא תמורה.

8. טענתם המרכזית של המבקשים היא, כי התניית המשיבות את מתן שירותי הטלפון שלהן ברכישת Smart Box מנוגדת לסעיף 58.4 לרישיון האוסר על בעל הרישיון להתנות את מתן שירותיו ברכישת "ציוד קצה" ממנו או ממי מטעמו.

9. בנוסף טוענים המבקשים כי במכירת ה-Smart Box כתנאי לקבלת שירותיהן, הפרו המשיבות את איסור ההטעה הקבוע בסעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 [להלן: "חוק הגנת הצרכן"]. לעניין זה נטען, כי המשיבות הטעו את המבקשים ב"עניין מהותי בעסקה" כהגדרתו בסעיף 2(א)(1) לחוק בכך שהן מכרו להם את ה-Smart Box בניגוד לתנאי רישיון והציגו להם מצג מטעה לפיו הם מחויבים לרכוש אותו כתנאי לקבלת שירותיהן.

10. עוד טוענים המבקשים כי המשיבות הפרו את חובת הגילוי הקבועה בסעיף 4(א)(1) לחוק הגנת הצרכן המחייב עוסק לגלות לצרכן "כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס", ובכך ביצעו עוולה של הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

11. לבסוף טוענים המבקשים כי המשיבות הפרו את סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 [להלן: "חוק עשיית עושר"] והתעשרו על חשבון המבקשים שלא כדין בכך שאילצו אותם לרכוש מהן מכשיר שמחירו גבוה באופן משמעותי ממחירם של מכשירים אחרים כדוגמתו בשוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 15-11-29836 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 15-11-29821 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

12. הקבוצה אותה כל אחד מהמבקשים חפץ לייצג היא: "כל הצרכנים שרכשו שירותי טלפון נייד מהמשיבה והמשיבה חייבה אותם לרכוש נתב ו/או מתאם שיחות ו/או ציוד קצה אחר, כתנאי לשימוש בשירותי הטלפון של המשיבה, בשבע השנים האחרונות ועד למועד הגשת הבקשה דנן לאישור התובענה כתובענה ייצוגית."

13. הסעדים המבוקשים בתובענות הם: השבת סכומי הכסף שהמבקשים וחברי הקבוצה שילמו ביתר כתוצאה מרכישת מכשיר ה-Smart Box מהמשיבות (בהשוואה למכשירים דומים וזולים יותר שיכלו לרכוש ממקורות חיצוניים); מתן צו הצהרתי לפיו המשיבות הפרו את הוראות הדין; ומתן צו עשה להורות למשיבות לאפשר לצרכנים לעשות שימוש במכשיר "חיצוני" או להשאיל לצרכנים ללא עלות מכשיר מתוצרתן.

תמצית תשובות המשיבות

14. המשיבות טוענות שיש לדחות את בקשות האישור על הסף בשל העדר יריבות והעדר עילה. לטענתן, למשיבות לא ניתן רישיון למתן שירותי בזק פנים ארציים ניידים, וגופים הקשורים להן הם בעלי הרישיון והם אלה המספקים למבקשים את שירותי הטלפוניה הקווית הנייחת (חברת 012 טלקום בע"מ ופרטנר פתרונות תקשורת ניידים שותפות מוגבלת). לפיכך, למבקשים אין יריבות עם המשיבות ויש לסלק את התובענה בעניינן על הסף.

15. המשיבות הוסיפו והעלו טענותיהן גם לגוף העניין. זאת, לטענתן, "מטעמי זהירות" ובשם של הגופים הקשורים (ס' 28 לתשובותיהן). לגופם של דברים, אין הן מכישות את תחולתה של הוראת ס' 58.4 לרישיון בכל הקשור למתן שירותי הטלפוניה הנייחת המסופקים למבקשים.

16. המשיבות מאשרות כי על פי תנאי הרישיון נאסר עליהן להתנות את מתן שירותי הטלפוניה הנייחת במכירת ציוד קצה. כן הן מאשרות כי הן מתנות את מתן שירותיהן ברכישת מתאם שיחות "שלהן", הנמכר כחלק מה-Smart Box. טענתן היא כי מתאם

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 15-11-29836 בדרכי נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 15-11-29821 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

שיחות אינו "ציוד קצה", הוא אינו מצוי "בקצה השרשרת", ולפיכך הן רשאיות להתנות את מתן שירותיהן ברכישתן. המשיבות מוסיפות וטוענות כי גם לפי עמדת משרד התקשורת, מעניק הרישיון, מתאם שיחות אינו "ציוד קצה".

17. המשיבות טוענות כי התניית קבלת השירות הטלפוני שהן מציעות ברכישת מתאם שיחות שלהן הוא הכרחי שכן מדובר במתאם שיחות ש"נתפר" ספציפית בהתאמה למערכותיהן ועומד בדרישות האיכות, האבטחה והבקרה שלהן. נטען שגם חברות אחרות בשוק הטלפוניה הנייחת מאפשרות קבלת שירותיהן רק באמצעות מתאמי שיחות שלהן.

18. המשיבות מוסיפות ומאשרות, כאמור, כי ה-Smart Box כולל גם מודם ונתב בנוסף למתאם שיחות, אולם הן טוענות כי הדרישה לרכוש את ה-Smart Box "נובעת אך ורק מהצורך לרכוש את מתאם השיחות" (ס' 44 לתשובה).

19. באשר לטענת ההטעיה לפי חוק הגנת הצרכן טוענות המשיבות כי גם אילו הפרו את הוראות הרישיון (דבר המוכחש על ידן), אי החוקיות לא הייתה מקימה למבקשים עילת הטעיה שכן הן לא הציגו מצג שקיים פער בינו לבין המציאות, והמבקשים לא הוטעו בכל ענין שהוא. זאת לטענתן, מאחר שרכישת מתאם שיחות שלהן הוא אכן תנאי הכרחי לקבלת שירות טלפון קווי, ומאחר שכל תנאיה של העסקה גולו למבקשים. עוד לטענתן, גם אם פעלו בניגוד להוראות הדין, יש לתור אחר תרופתם של המבקשים בגדרן של התוצאות הנובעות מכך ואין מקום לייחס להן גם הטעיה.

20. בנוגע לטענה להפרת חובה חקוקה נטען כי המשיבות לא הפרו את סעיף 4(א)(1) לחוק הגנת הצרכן שכן הוראה זו עוסקת במוצרים פגומים, ובענייננו לא נפל כל פגם במכשיר ה-Smart Box, ואין בו כל תכונה העלולה להפחית מערכו.

21. המשיבות מוסיפות וטוענות שאין לקבל את טענת המבקשים לעשיית עושר ולא במשפט משום שלא ניתן לתבוע השבה של טובת הנאה אשר ניתנה על פי חוזה מחייב, כל עוד החוזה תקף ומשמש בסיס משפטי להחזקת טובת הנאה, כבענייננו. באשר למחיר

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

המוצר טוענות המשיבות כי המחיר שנמסר למבקשים הוא המחיר הנהוג אצלן וכי מחיר זה מגלם בתוכו, בין היתר, את עלויות הפיתוחים וההתאמות שביצעו במוצר.

22. לבסוף נטען שלא מתקיימים בענייננו התנאים הדרושים לאישור התובענות כייצוגיות, ובכלל זה כי למבקשים אין עילת תביעה אישית וכי המבקשים חסרי תום לב בין היתר מאחר שלא הקדימו פנייה בכתב למשיבות עובר להגשת בקשות האישור.

עמדת משרד התקשורת

23. לאור טיב המחלוקות שבין הצדדים, סברתי כי בטרם הכרעה בבקשות האישור ראוי לקבל את עמדתו המקצועית של משרד התקשורת, כרגולטור המופקד על התחום, בשאלות שלהלן:

- א. האם ה-Smart Box, או חלק מרכיביו – מתאם שיחות, ראوتر ומודם – הוא "ציוד קצה" לצורך סעיף 58.4 לתנאי הרישיון?
- ב. האם, כטענת המשיבות, מתאם השיחות הכלול ב-Smart Box - אינו "ציוד קצה" ולכן סעיף 58.4 לתנאי הרישיון אינו חל עליו. ככל שמתאם השיחות אינו "ציוד קצה" האם התניית שירותי הטלפון של המשיבות ברכישת ה-Smart Box כולו, הכולל גם ראטר ומודם, היא בניגוד לסעיף 58.4 לתנאי הרישיון (החלטת בית המשפט מיום 18.12.16).

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרכי נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

24. משרד התקשורת הגיש את עמדתו כדלהלן:

6. מכשיר Smart Box, כולל בתוכו את שלושת הרכיבים כפי שהובאו במסמכי התובענה: מודם, מתאם טלפוניה וראוטר (נתב).
7. רכיב המודם הינו ציוד המתחבר לרשת הבזק הציבורית, בנקודת נס"ר - נקודת סיום רשת, כפי שהיא מוגדרת ברישיון המשיבה. קרי, לשקע הטלפון המצוי בקיר שדרכו מתבצע החיבור לרשת הבזק הציבורית, באמצעות המישק המיועד לכך. על כן, מדובר בציוד קצה כהגדרתו לעיל.
8. רכיב הראוטר ורכיב מתאם הטלפוניה, כשלעצמם ובנפרד, אינם מתחברים ישירות לשקע הטלפון, ולכן אינם בגדר ציוד קצה.
9. משתי ההגדרות לעיל, מסקנת משרד התקשורת הינה כי מכשיר ה-Smart Box נופל להגדרת המונח ציוד קצה, כפי שהיא נמצאת בחוק התקשורת וברישיון המשיבה, שכן הוא משמש את המנוי, מאפשר לקבל שירות בזק ומתחבר בחצר המנוי לרשת בזק ציבורית.
10. עוד יצוין, כי די בכך שמכשיר ה-Smart Box כולל את רכיב המודם המהווה כשלעצמו, ציוד קצה, ואין בעובדה כי המכשיר כולל רכיבים נוספים שאינם בגדר "ציוד קצה" כדי לגרוע מכך.

עמדת משרד התקשורת היא, אפוא, כי רכיב המודם, הנכלל במכשיר ה-Smart Box הוא "ציוד קצה", ולכן מכשיר ה-Smart Box כולו הוא "ציוד קצה" לצורך ס' 58.4 לתנאי הרישיון.

25. לאחר שהוגשה עמדת משרד התקשורת קיימו הצדדים הליך של גישור שלא צלח. הצדדים הודיעו כי הם מוותרים על חקירת המצהירים, ולפיכך נשמעו רק סיכומי הצדדים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 15-11-29836 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 15-11-29821 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

דיון והכרעה

26. על פי חוק תובענות ייצוגיות תשס"ו-2006, יאשר בית המשפט תובענה כייצוגית אם מצא שהתקיימו התנאים הבאים:

- א. התביעה נמנית עם התביעות שניתן להגיש בעניינן תובענה ייצוגית כמפורט בתוספת השניה לחוק.
- ב. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.
- ג. יש אפשרות סבירה שהשאלות הנדונות יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה.
- ד. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין.
- ה. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב.

27. בענייננו, אין חולק בין הצדדים באשר להתקיימותו של התנאי הראשון. המשיבות לא חלקו על היות התובענה בבחינת תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לעניין שבינו לבין לקוח (פרט 1 לתוספת השנייה). המחלוקת בין הצדדים מתייחסת לסוגיית העילה, להסתברות שהשאלות המשותפות העולות בתובענה יוכרעו לטובת הקבוצה ולהתאמת התובענה לבירור כתובענה ייצוגית.

28. אקדים ואומר כי לאחר שבחנתי את הראיות ושקלתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי עלה בידם של המבקשים להראות קיומה של עילת תביעה אישית וייצוגית, וכי קיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות העולות בתובענה יוכרעו לטובת הקבוצה.

29. בטרם אבחן את העילות הנטענות ע"י המבקשים, יש להקדים דיון בטענת המשיבות להעדר יריבות עם המבקשים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

טענת העדר היריבות

30. המשיבות טוענות שיש לדחות את בקשות האישור על הסף בשל היעדר יריבות בין לבין המבקשים. לטענתן, למשיבות לא ניתן רישיון למתן שירותי בזק פנים ארציים נייחים, אלא רישיונות אחרים (רישיון לאספקת שירותי תקשורת בינלאומיים ושירותי גישה לרשת האינטרנט לסמייל טלקום, ורישיון לאספקת שירותי תקשורת רדיו טלפון בנייד בשיטה התאית (רט"ן) לפרטנר, ס' 14 לתשובות לבקשות האישור). נטען שחברת 012 טלקום בע"מ (חברת בת של סמייל טלקום), ופרטנר פתרונות תקשורת נייחים שותפות מוגבלת (בה פרטנר היא שותפה מוגבלת), הם הגופים להם ניתן הרישיון למתן שירותי בזק פנים-ארציים נייחים והם הגופים המספקים למבקשים את שירותי הטלפוניה הקווית הנייחת [להלן – הגופים הקשורים].

31. יש לדחות את הטענה להעדר יריבות. החשבוניות החודשיות שהוצגו ע"י המבקשים נושאות את שמן של המשיבות כספקיות השירותים, והן כוללות את החיובים החודשיים בגין שירותי הטלפון הנייח וכן בגין רכישת ה-Smart Box כנטען בבקשות (נספחי 8 לבקשות האישור). החשבוניות לא כוללות כל אזכור לגופים הקשורים. גב' בדרוב הוסיפה והציגה מסמך "סיכום פרטי עסקה" הנושא את פרטיה של פרטנר כצד להתקשרות עמה. אמנם מסמך זה נושא גם את שמו של הגוף הקשור, "פרטנר פתרונות תקשורת נייחים שותפות מוגבלת" ("אני מבקש להזמין מחברת פרטנר תקשורת בע"מ, מפעילת ORANGE בישראל, ו/או מפרטנר פתרונות תקשורת נייחים – שותפות מוגבלת ("פרטנר") שירותי תקשורת...." ר' תחת הכותרת "טופס הסכם התקשרות פרטי"), אולם ההרשאה לחיוב חשבון ניתנה לפרטנר (ר' פרק "תשלום חודשי"), וכאמור גם החשבוניות החודשיות נושאות רק את שמה של פרטנר.

32. המשיבות לא הציגו את הרישיון שניתן להן ע"י משרד התקשורת, או את רישיונם של הגופים הקשורים. לכאורה, ככל שטענתן נכונה, המשיבות, עמן התקשרו המבקשים, מספקות שירותי טלפון פנים ארציים נייחים מבלי שניתן להן רישיון לספקם. מכל מקום, בשלב זה, משאין חולק כי השירותים שניתנו בענייננו הם שירותי בזק פנים ארציים נייחים,

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

ואף נמצא לכאורה כי הגופים עמן התקשרו המבקשים לשם קבלתם הן המשיבות, אין לקבל את הטענה להעדר יריבות.

האם המשיבות הפרו את תנאי רישיון?

33. בקשות האישור מבוססות בעיקרן על הטענה שהמשיבות הפרו את תנאי סעיף 58.4 לרישיון דאז (שלימים, משתוקן הרישיון, שינה את מיקומו אך נותר בעינו). סעיף זה קובע כדלקמן:

"בעל הרשיון רשאי, לפי בקשת מנוי, למכור, להשאל או להשכיר למנוי ציוד קצה מאושר סוג (להלן בסעיף קטן זה – "מכירת ציוד קצה"), ובלבד שיתקיימו כל אלה:

(א) בעל הרשיון לא יתנה מתן שירותיו במכירת ציוד קצה או במתן שירותי תחזוקה לציוד קצה, ממנו או ממי מטעמו;

(ב) בעל הרשיון יביא לידיעת המנוי כי הוא רשאי לקבל ציוד קצה או שירותי תחזוקה מאחר.

לשם הכרעה בשאלה האם המשיבות הפרו את תנאי רישיון אם לאו, יש לבחון, אפוא, האם מכשיר ה-Smart Box נכנס בגדרו של המונח "ציוד קצה".

34. לענין הגדרת "ציוד קצה" הפנו המבקשים בסיכומיהם לס' 58.6 לרישיון המציין כי "לענין סעיף קטן זה: "ציוד קצה" – ציוד קצה המשמש לקבלת שירות טלפוניה בידי המנוי, לרבות מודם או מתאם", אלא שבחינת הוראת ס' 58 לרישיון מעלה שהגדרה זו, שהיא הגדרה מרבה, היא הגדרה המיוחדת לס' 58.6 לרישיון, כפי שצוין בה מפורשות, ואין היא פורשת חסותה גם על הסעיף שבענייננו. המבקשים צירפו לבקשות האישור עמוד אחד בלבד מהוראות הרישיון, ואף המשיבה לא ראתה לצרפו במלואו. עיון בעמדת משרד התקשורת, כמו גם עיון בהוראות הרישיון כפי שהן מופיעות באתר משרד התקשורת במרשתת, מעלה כי הרישיון גופו כולל הגדרה של "ציוד קצה" הדומה בעיקרה להגדרת

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

"ציוד קצה" בהוראת ס' 1 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982 [להלן – חוק התקשורת] (אליה הפנו המבקשים בתשובתם לתשובת המשיבות), הקובע כדלהלן:

"ציוד קצה נייח" – ציוד בזק לשימושו של מנוי, המתחבר או המיועד להתחבר מחצירו של מנוי או מכל מקום אחר, לרשת בזק ציבורית, באמצעות המישק המיועד לכך" (ר' ס' 5 לעמדת משרד התקשורת, ר' גם ה"ש 2 לתשובת המשיבות).

35. איש מן הצדדים לא הביא ראיות לענין מאפייני מכשיר ה-Smart Box ורכיבו בזיקה להגדרה זו. ואולם לצורך ענייננו ניתן להסתפק, בשלב זה של הדיון, בהודאות המשיבה ובעמדת משרד התקשורת המקובלת, עקרונית, על הצדדים. כזכור, מכשיר ה-Smart Box כולל שלושה רכיבים: מתאם שיחות, מודם ונתב. בתשובתן לבקשות האישור טענו המשיבות כי מתאם השיחות אינו "ציוד קצה", אולם במהלך הדיונים המקדמיים הסכימו כי הנתב והמודם הם בבחינת "ציוד קצה" (פרוטוקול הדיון מיום 18.12.16, בעמ' 2). בעת שמיעת סיכומי הצדדים, נתבקשו הצדדים ליתן התייחסותם לעמדת משרד התקשורת ולפיה המודם הוא "ציוד קצה" בעוד מתאם השיחות והנתב אינם ציוד קצה. המשיבות הסכימו לעמדה זו (בעמ' 11 לפרוטוקול) ואילו המבקשים ציינו כי לשיטתם שלושת רכיבי המכשיר הם בבחינת "ציוד קצה", אולם "מאחר ומדובר במכלול" הם "מסתפקים בעמדת משרד התקשורת... כי מדובר בציוד קצה" (בעמ' 13 לפרוטוקול).

36. לנוכח עמדת המשיבות כי המודם הוא בבחינת "ציוד קצה", התואמת את עמדת משרד התקשורת, הגורם המקצועי המופקד על התחום, איני רואה צורך להכריע בשלב דיוני זה בשאלה האם גם מתאם השיחות והנתב הם "ציוד קצה" כטענת המבקשים, ובפרט שמדובר בהכרעה הכרוכה בהיבטים טכניים שלא התבררו עד תום (והשווה: בג"ץ 6414/15 ענק הבטיחות נ' משרד התקשורת, 15.8.16, בו נדונה, בהקשר למכשיר אחר וענין אחר, הגדרת "ציוד קצה" שבחוק התקשורת). לפיכך, השאלה הניצבת לפנינו היא, בהינתן שאחד מרכיבי ה-Smart Box הוא בגדר "ציוד קצה", האם גם ה-Smart Box הוא "ציוד קצה" לצורך ס' 58.4 לרישיון?

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

37. בחינת שאלה זו, בשים לב לתכלית הוראת ס' 58.4 לרישיון, מובילה למסקנה כי מכשיר ה-Smart Box אף הוא "ציוד קצה" לצורך הוראה זו, כפי שסבר גם משרד התקשורת (ולמשקל שיש ליתן לעמדת משרד התקשורת, כגורם בעל המומחיות לפירוש הוראות הרישיון ר' רע"א 7169/17 פלאפון תקשורת בע"מ נ' פירט, 3.2.19, פסקה 10). תכלית ההוראה האוסרת על התניית מתן השירותים ברכישת "ציוד קצה" היא לנתק את הזיקה בין מתן השירותים ובין מכירת מכשירי הקצה הנדרשים לשם מתן השירותים. זאת על מנת למנוע מונופול של חברות התקשורת בתחום מכירת ציוד הקצה, במגמה להגביר את התחרות בשוק התקשורת ובשוק ציוד הקצה בפרט, ולהביא להוזלת ציוד הקצה (ר' לענין זה בג"ץ ענק הבטיחות, פסקאות 30, 32. כן ר' סיכומי המשיבות, בעמ' 22).

38. משנמצא כי לכל הפחות המודם הוא ציוד קצה, אין המשיבות רשאיות להתנות מתן שירותיהן ברכישתו, בין בנפרד ובין במאחד עם רכיבים נוספים, שאם לא כן, תסוכל תכליתה של הוראה זו, וכל בעל רישיון יהיה רשאי להתנות שירותיו ברכישת ציוד קצה, ובלבד שהוא משלבו בציוד אחר שאינו "ציוד קצה". אוסיף שעל פי הוראות הרישיון, מוטל על בעל הרישיון להביא לידיעת המנוי ש"הוא רשאי לקבל ציוד קצה או שירותי תחזוקה מאחר" (ס' 58.4(ב) לרישיון). פרשנות המאפשרת למשיבות להתנות מתן שירותיהן ברכישת מכשיר ה-Smart Box תרוקן את משמעות היידוע מתוכן, שכן קשה יהיה למצוא מנוי שירכוש רכיבי קצה מקבילים מספק אחר, כאשר אלה סופקו לו כנגד תשלום נכבד ע"י בעל הרישיון.

39. המשיבות טוענות כי משעה שהן רשאיות להתנות מתן שירותיהן ברכישת מתאם שיחות, ואף לקבוע לו מחיר לפי שיקול דעתן, אין כל רלוונטיות לכך שהן מספקות באותה "קופסה" גם רכיבי קצה. עוד הן טוענות כי מכירת מתאם השיחות עם רכיבים נוספים נעשה כפועל יוצא של ההתפתחויות הטכנולוגיות בשוק על מנת לספק לצרכן מכשיר חדיש ואיכותי יותר, כפי שעושות חברות תקשורת נוספות, ולא נועד לכפות על הצרכן רכישת "ציוד קצה" או מכשיר יקר יותר ממתאם השיחות. וכדברי ב"כ המשיבות: "אומר הסעיף שאסור לי להתנות מתן שירות ברכישת ציוד. אני מתנה את קבלת השירות בשימוש במתאם

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

שלי. את המתאם שלי אני נותן לך בתוך קופסא, ומה יש בקופסא הזאת? תרוויח" (בעמ' 21 לפרוטוקול).

40. הנני סבורה כי טיעוני המשיבות כמפורט לעיל אינם רלוונטיים בכל הקשור לטענה להפרת תנאי הרישיון, ועניינם, לכל היותר, בסוגיית גובה הנזק. המשיבות מודות שלא ניתן לרכוש מהן את מתאם השיחות בלבד, אלא רק את ה-Smart Box כולו (דיון מיום 27.10.16, בעמ' 2 ש' 21-22), וממילא יש בדרישה לרכישתו כדי הפרת תנאי הרישיון. המשיבות טוענות כי התנאת מתן שירותיהן ברכישת ה-Smart Box לא גרמה נזק למנויים מאחר שמכירתו במשולב עם "ציוד קצה" לא ייקרה את מחירו, ואולם המשיבות לא הביאו כל ראיות שיש בהן כדי להוכיח טענותיהן אלה, ויש להותירן לשלב הדיון בתובענה לגופה.

הפרת חובה חקוקה

41. המבקשים טוענים כי הפרת הוראת ס' 58.4 להוראות הרישיון מקימה להם עילה של הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנוזיקין. המבקשים נסמכים בענין זה על הפרת חובת הגילוי הקבועה בסעיף 4(א)(1) לחוק הגנת הצרכן המחייב עוסק לגלות לצרכן "כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס". לענין זה נטען כי העובדה שהמנוי אינו חייב לרכוש את מכשיר ה-Smart Box, שאין בו צורך, היא פרט מהותי שהיה על המשיבות לגלות למבקשים (ס' 43 לבקשות האישור, וסיכומי המבקשים, בעמ' 15 לפרוטוקול).

42. יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה הם: (א) קיומה של חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק. (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק. (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו. (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק. (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזק אליו נתכוון החיקוק (ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, פסקה 32(1982)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

43. הוראת החיקוק עליה נסמכים המבקשים לצורך הקמת העילה של הפרת חובה חקוקה היא מלאכותית, מאולצת ואינה הולמת את ענייננו. בענייננו אין מדובר בפגם במכשיר ה-Smart Box או באיזה מרכיביו והתניית השירות ברכישתו אינה משום "פגם" באיכות המוצר. אכן, הרישיון כשלעצמו אינו "חיקוק" אלא "אקט מינהלי של הענקת רישיון לפי חוק ומכוח הסמכה מפורשת בו" (בג"ץ 1255/94 בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"ד מט(3) 661, בעמ' 680), ואולם הפרת הוראות הרישיון מקימה למבקשים עילה של הפרת חובה חקוקה מכוחן של הוראות ס' 2(ב) ו-11(א) לחוק התקשורת, המתייחסות ישירות לחובתו של בעל רישיון לפעול על פי הרישיון שהוענק לו, כפי שיפורט להלן.

44. רישיון של המשיבות למתן שירותי בזק ניתן להן על ידי שר התקשורת מכוח סמכותו לפי סעיף 4 לחוק התקשורת. בהתאם לכך, קובע סעיף 2(ב) לחוק כדלהלן:

"לא יבצע אדם פעולות בזק ולא יתן שירותי בזק אלא אם
קיבל מאת השר רישיון לכך לפי חוק זה או מכוח היתר כללי
לכך."

סעיף 11(א) לחוק התקשורת מוסיף וקובע:

"בעל רישיון יבצע פעולות בזק ויתן שירותי בזק באורח תקין
וסדיר על פי הרישיון שהוענק לו ועל פי התקנות והכללים
שנקבעו לפי חוק זה."

לפיכך, הפרתם של תנאי הרישיון מהווה גם הפרה של סעיפים 2(ב) ו-11(א) לחוק התקשורת המחייבים את המשיבות לפעול רק בהתאם להוראות הרישיון שניתן להן. הפרה זו מהווה בנסיבות הענין עוולה של הפרת חובה חקוקה לפי ס' 63 לפקודת הנזיקין (ור' ת"צ (מחוזי ת"א) 38194-07-10 ספיר נ' פלאפון תקשורת בע"מ, 3.6.2012, ת"צ (מחוזי י-ם) 11630-05-10 ז'נין נ' פרטנר תקשורת בע"מ, 25.8.2013, ת"צ (מחוזי מרכז) 13624-03-14 עדן את ארז בע"מ נ' פלאפון תקשורת בע"מ, 10.2.2016. כן ר' התייחסות לסוגיית

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

הרישיון גם בת"צ (מרכז) 10-09-12241 יבלינוביץ נ' פרטנר תקשורת בע"מ, 18.12.16, פסקה 23, וכן בפסק הדין שניתן ע"י בית המשפט העליון בערעור על החלטה זו בע"א 578/17 יבלינוביץ נ' פרטנר תקשורת בע"מ, 18.11.18, פסקאות 22, 24). יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה מתקיימים לכאורה בענייננו. הוראות חוק התקשורת בצירוף להוראת הרישיון מטילות חובה על המשיבות; הן נועדו, בין היתר, לטובת ציבור הצרכנים של חברות התקשורת; והפרתן גורמת לנזק מן הסוג שאליו נתכוון החיקוק (ר' ענין ספיר, פסקה 21).

45. אכן, המבקשים לא עיגנו בבקשות האישור את טענותיהם להפרת חובה חקוקה בהוראות חוק התקשורת, ואולם מדובר בטענה משפטית, המצויה בגדרה של התובענה והנובעת מהנתונים העובדתיים והמשפטיים שהובאו לפני בית המשפט, ולפיכך אין מניעה להתבסס עליה (ראו: ע"א 9803/01 תחנת שירות ר"ג בע"מ נ' סונול ישראל בע"מ פ"ד נח(3) 105 (2004) פסקה 13; רע"א 9123/05 אדמוב פרויקטים (89) בע"מ נ' סיטי סטייט מקבוצת אלפא בע"מ, 25.10.07, פסקה 15, ור' גם עמדת פרטנר למשמעות הפרת תנאי רישיונה כפי שפורטה בענין יבלינוביץ, פסקה 22).

46. המשיבות טוענות, כאמור, כי לא נגרם למנוייהן נזק בשל אופן התנהלותן. בענייננו מדובר בעסקה אסורה של מכירת מכשיר שמחירו ידוע (432 ש"ח בעניינו של יעקובי ו-576 ש"ח בעניינה של בדרוב) בניגוד לתנאי הרישיון. די בכך כדי להוכיח, לכאורה, קיומו של נזק. טענות המשיבות לפיהן לא נגרם למנויים נזק מאחר שהמכשיר כולו נמכר במחירו של מתאם השיחות לא הוכחו, והן תיוותרנה לדיון בהליך העיקרי. מטעם זה אף לא ראיתי צורך להכריע בבקשת המבקשים למחיקת ראייה שהוגשה לאחר השלמת סיכומי הצדדים.

הטעיה ואי גילוי מכוח חוק הגנת הצרכן

47. המבקשים מוסיפים וטוענים כי התניית מתן שירותיהן של המשיבות ברכישת ה-Smart Box בניגוד לתנאי רישיון עולה כדי הפרה של איסור ההטעיה הקבוע בס' 2(א) לחוק הגנת הצרכן, לענין "הטיב, המהות הכמות והסוג של נכס או שירות" ולענין "המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס" (ס' 2(א)(1)(2) לחוק הגנת הצרכן), ואף

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

כדי הפרת חובת הגילוי לפי ס' 4(א) לחוק הגנת הצרכן. נטען שהמשיבות הציגו למנויים מצג מטעה לפיו הם מחויבים לרכוש את ה-Smart Box כתנאי לקבלת שירותיהן, ואף לא גילו להם שהן פועלות בניגוד להוראות הרישיון האוסר עליהן להתנות את מתן שירותיהן ברכישת ציוד קצה. עוד נטען כי כל מכירה בניגוד להוראות הדין מהווה הטעיה לפי חוק הגנת הצרכן (סיכומי המבקשים, בעמ' 14 לפרוטוקול הדיון מיום 15.7.19).

48. לא ראיתי לקבל את טענות המבקשים בכל הקשור לעילת הטעיה הצרכנית. על פי ההלכה, מקום בו הופרו הוראות הדין, ואין בגילוי כדי להכשיר את הפעולה האסורה, אין מקום להעלות במקביל גם טענת הטעיה המבוססת על כך שהנתבע לא גילה שהוא פועל בניגוד להוראות הדין. במקרה זה יש לתקוף את הפעולה האסורה בדרך המלך, לפי הדין האוסר על הפעולה, ולא באמצעות עילת הטעיה. עמד על כך בית המשפט העליון בע"א 2505/06 בקר נ' סלקום ישראל בע"מ (9.12.2008):

"גם בטענה כי עצם גביית המע"מ מהווה הטעיה מצידה של המשיבה, המקימה עילה לפי חוק הגנת הצרכן, אין ממש. על הגיונה המפותל של טענה זו ניתן ללמוד אם נניח כי המשיבה היא אכן "מבטחת" כהגדרתו של חוק הפיקוח וכי גביית המע"מ נעשית שלא כדין. לכאורה, כדי להימנע מהטעיה, היה על המשיבה לגלות כי היא גובה מע"מ שלא כדין, אם כי לא היה עליה לחדול מכך. אלא שלא לתכלית זו נקבעו חובות הגילוי בחוק הגנת הצרכן. מקום שבו לא היה בגילוי כדי להכשיר פעולה מסוימת, לא ניתן לומר כי קמה עילה של הטעיה. כאשר ידוע כי פעולה מסוימת אינה כדין חובת הגילוי מתייתרת ואת מקומה תופסת החובה לנהוג כדין. משכך, יש לתקוף את הפעולה בדרך המלך – לפי הדין האוסר את הפעולה – ולא על-פי עילה עקיפה של הטעיה."

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

דברים דומים נאמרו בהקשר זה ברע"א 5765/02 אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ נ'
זילברשלאג (26.8.2009):

"ככלל, כאשר נקבע כי מעשה או מחדל לא היה חוקי, יש לתור אחר תרופתו של הנפגע בגדרן של התוצאות הנובעות מן הפגם של אי החוקיות. אין מקום לייחס למפר, בכל מקרה של אי חוקיות, גם הטעיה הנובעת מכך שהוא לא גילה שהוא פעל שלא במסגרת הדין."

וראו גם דברי המלומדים פלינט וויניצקי:

"דוגמה נוספת להעלאת טענות מיותרות היא העלאת טענת הטעיה במקביל לטענת הפרת חובה חקוקה. תובעים ייצוגיים רבים המבססים את טענתם על התנהלות בלתי חוקית או הפרת חובה חקוקה זו או אחרת מצד הנתבע, מעלים לצד טענה זו את הטענה כי הנתבע הטעה אותם כביכול, בכך שלא גילה להם שהוא פועל שלא כדין או שהוא לא גילה את דבר קיומו של הדין שמחייב אותו לפעול אחרת. ברם, בית המשפט העליון חזר והבהיר בהקשר זה כי כאשר מבוצעת פעולה מסוימת שלא כדין, אין כל מקום לטעון טענת הטעיה או עילות צרכניות אחרות, ויש לתקוף את הפעולה אך ורק בדרך המלך, כלומר באמצעות הטענה שמדובר בפעילות בלתי חוקית" (אביאל פלינט וחגי וויניצקי, תובענות ייצוגיות, בעמ' 347-348 (2017)).

סבורני כי הגיונם של דברים חל גם על עילת עשיית עושר ולא במשפט הנטענת ע"י המבקשים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

סיכום ביניים

49. לסיכום פרק זה, יש לקבוע כי למבקשים ולחברי הקבוצה עילת תביעה טובה, לכאורה, נגד המשיבות בגין הפרת חובה חקוקה, בשל הפרת תנאי רישיון האוסר על התניית מתן שירותיהן ברכישה של "ציוד קצה", בזיקה לסעיפים 2(ב) ו-11(א) לחוק התקשורת, וכי יש אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה.

התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה

50. השאלה העיקרית הצריכה הכרעה היא: האם עוולו המשיבות כלפי חברי הקבוצה בהתניית מתן שירותיהן ברכישתו של מכשיר ה-Smart Box. שאלה זו משותפת לכלל חברי הקבוצה.

תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין

51. אני סבורה כי תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת שלפניי. הכרעה בשאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה תחסוך התדיינויות רבות, תחסוך משאבי זמן וכסף של חברי הקבוצה, תקדם את האינטרס של מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין, לרבות אלה שאינם מודעים לפגיעה בזכויותיהם, ותקדם את האינטרס של אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו.

עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב

52. המשיבות טוענות כי לא קיים יסוד סביר להניח שעניינם של כלל חברי הקבוצה ינוהל על ידי המבקשים בדרך הולמת ובתום לב. לעניין זה הן טוענות בין היתר כי

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

המבקשים נהגו בחוסר תום לב בכך שהם לא הקדימו פנייה בכתב למשיבות עובר להגשת בקשות האישור.

53. בשלב זה, בטרם נקבעה החובה להקדים פניה לנתבע בטרם הגשת תובענות ייצוגיות "אזרחיות" (במובחן מתובענות ייצוגיות המוגשות נגד רשות לבית משפט לענינים מינהליים, ר' עע"מ 2978/13 מי הגליל - תאגיד הביוב האזורי בע"מ נ' יונס, 23.7.15) אין מקום לדחות את בקשת האישור על בסיס טענה זו (ולדחיית טענה דומה ר' ע"א 10262/05 אביב שירותים משפטיים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ (11.12.2008)). אוסיף כי לנוכח טענותיהן של המשיבות לגוף הדברים, כפי שהועלו בתשובתן לבקשות האישור, לא היה בפניה המוקדמת כדי לשנות מאופן התנהלותן של המשיבות.

סוף דבר

54. הוכח, אם כן, כי נתקיימו התנאים הדרושים לאישורה של התובענה כייצוגית. לפיכך אני מאשרת את התובענה הייצוגית וקובעת כדלקמן:

- א. הקבוצה בשמה תנוהל התובענה הייצוגית היא: כל מנוייהן של המשיבות אשר חויבו לרכוש את מכשיר ה-Smart Box כתנאי לקבלת שירותי טלפון קווי, בשבע השנים שלפני הגשת בקשת האישור.
- ב. זהות התובעים המייצגים ובאי-כוחם הם כמפורט בכותרת להחלטה זו.
- ג. עילת התביעה היא הפרת חובה חקוקה וזאת בזיקה לסעיפים 2(ב) ו-11(א) לחוק התקשורת במשולב עם הוראות הרישיון.
- ד. השאלה המשותפת לחברי הקבוצה היא: האם עוולו המשיבות כלפי חברי הקבוצה בהתניית מתן שירותיהן ברכישתו של מכשיר ה-Smart Box.
- ה. הסעד הנתבע הוא השבת סכומי היתר ששילמו חברי הקבוצה למשיבות בגין ההתניה האמורה, מתן צו המונע מן המשיבות להתנות מתן שירותיהן ברכישת ציוד קצה והמחייבן להביא לידיעת מנוייהן כי הם רשאים לרכוש ציוד קצה מאחרים.

בית המשפט המחוזי בירושלים

13 פברואר 2019

ת"צ 29836-11-15 בדרוב נ' פרטנר תקשורת בע"מ
ת"צ 29821-11-15 יעקובי נ' 012 סמייל טלקום בע"מ

55. ב"כ הצדדים יפעלו לפרסום הודעה על אישור התובענה הייצוגית, כאמור בסעיף 25 לחוק התובענות הייצוגיות. ההודעה תכלול את הפרטים הנדרשים על-פי סעיף 14(א) לחוק, בהתאם להחלטה זו. ההודעה תפורסם בשלושה עיתונים יומיים נפוצים, שניים מהם בעברית ואחד בשפה הערבית. המשיבות יישאו בהוצאות הפרסום.

56. המשיבות יגישו את כתב הגנתן (ניתן להגיש כתב הגנה מאוחד בשתי התביעות) עד ליום 1.5.19.

57. קדם משפט בתביעה הייצוגית יתקיים ביום 19.6.19 בשעה 10:00.

58. הוצאות הבקשה ייפסקו בתום ההליך.

מזכירות בית המשפט תמציא לב"כ הצדדים העתק החלטה זו.

ניתנה היום, ח' אדר א' תשע"ט, 13 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.

גילכה כנפי-שטייניץ, שופטת